

Державний борг, його способи розміщення і погашення здійснюють вплив практично на всі процеси фінансового життя країни, її економічну і національну безпеку, тому дана проблема потребує вирішення.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/news/borg/statistichna-informacija-schodo-borgu>.
2. Офіційний сайт Міжнародного Валютного Фонду [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/index.htm>
3. Сусіденко Ю.В. Стан державного боргу України у його зовнішньому прояві [Електронний ресурс] / Ю.В. Сусіденко, О. М. Молодцова. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1880/>.

Пикуленко Т.А.

студентка;

Науковий керівник: Сафонова Л.Д.

кандидат економічних наук, доцент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ МІСТА КИСЬВА ЗА ВИДАТКАМИ: ЗОВНІШНІ ТА ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ РИЗИКУ

Місцеві бюджети виступають основою місцевих фінансів, і саме за їх сприяння здійснюється фінансування місцевих потреб: фінансування освіти, охорони здоров'я, культури, утримання житлово-комунального господарства, фінансування соціального забезпечення, соціального захисту населення та інше.

За визначенням українських науковців Жихор О.Б. та Кириленко О.П.: «Місцеві бюджети – це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, що покладаються на органи місцевого самоврядування. Як складова бюджетної системи держави і основа фінансової бази діяльності органів самоврядування місцеві бюджети забезпечують необхідними грошовими коштами фінансування заходів економічного і соціального розвитку, що їх здійснюють органи влади і управління на відповідній території» [5].

Видатки місцевих бюджетів є інструментом реалізації соціально- економічної політики регіону, вони виступають фінансовою базою регіону і забезпечують його необхідними фінансовими ресурсами для виконання завдань та функцій, що здійснюються відповідно до актуальних потреб регіону з урахуванням його сучасного стану і наявних проблем. Фінансування заходів, затверджених рішенням про відповідний місцевий бюджет, являє собою сукупність певних процедур і здійснюється в процесі виконання місцевих бюджетів за видатками.

На стадії виконання місцевих бюджетів за видатками виникає багато бюджетних ризиків, що спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами.

В науковій літературі поняття «бюджетний ризик» розглянуто у працях багатьох вчених, таких як: Федосов В.М., Юрій С.І., Булгакова С.В., Каючкіна М.А., Лебедева О.І. На нашу думку, найбільш повне визначення дають Федосов В.М. та Юрій С.І., вони розглядають бюджетні ризики у вузькому та широкому значенні, і зазначають, що: «Бюджетні ризики у вузькому значенні являють собою потенційно можливі відхилення бюджетного показника від його запланованого значення під дією ризикоутворювальних факторів. Тобто бюджетні ризики можна розглядати як імовірність зміни бюджетних потоків унаслідок дії ризикоутворювальних факторів, що

відбивається прямо або опосередковано на обсягах бюджетного дефіциту та його фінансуванні. Бюджетні ризики у широкому значенні полягають у вірогідності невиконання заходів бюджетного планування та бюджетної політики у зв'язку з неефективним використанням бюджетних ресурсів та порушенням їх пропорцій» [2].

Причинами виникнення бюджетних ризиків є сукупність внутрішніх і зовнішніх факторів. На думку українського науковця Булгакової С.В., до зовнішніх належать фактори, вплив яких пов'язаний із зовнішнім середовищем, тобто це фактори, що діють незалежно від діяльності суб'єктів бюджетного процесу і не пов'язані безпосередньо з діяльністю держави. Внутрішні фактори бюджетних ризиків такі: внутрішня економічна політика, етапи формування й виконання бюджету, оцінка вірогідності виконання бюджету в цілому та з урахуванням ризиків з окремих видів надходжень і статей витрат, вартісна оцінка можливих втрат від недоотримання запланованих доходів і перевищення статей витрат при виконанні бюджету [1].

За даними таблиці 1 видно, що під дією ризикоутворювальних факторів, у 2014-2015 роках бюджет м. Києва за видатками не виконується відповідно до планових показників: у 2014 році ступінь виконання плану становив – 91,3%; у 2015 році – 96,5%.

Таблиця 1

Дані про виконання планових показників видатків бюджету м.Києва за функціональною класифікацією у 2014-2015 роках

Видатки	2014 рік		Виконання, %	2015 рік		Виконання, %
	План, тис. грн.	Факт, тис. грн.		План, тис. грн.	Факт, тис. грн.	
Державне управління	710874,2	667493,0	93,9	736395,3	704538,7	95,7
Освіта	5579391,5	5047380,8	90,5	6600078,1	6313212,6	95,6
Охорона здоров'я	4179579,4	3881267,1	92,8	8432463,3	8231105,5	97,6
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2966441,9	2648399,6	89,3	4305082,1	4187825,1	97,3
Житлово-комунальне господарство	4623104,7	4269848,5	92,3	2202398,8	2145931,8	97,4
Культура і мистецтво	1716102,6	1649032,1	96,1	783949,1	761703,0	97,2
Будівництво	882977,3	653865,8	74,1	1646189,0	1542904,8	93,7
Транспорт, дорожнє господарство	949921,5	904955,0	95,3	1563997,8	1533482,9	98,0
Обслуговування внутрішнього боргу	1411185,9	1312243,3	92,9	1606339,0	1563997,8	97,4
Інше	2420551,4	2194416,9	90,6	1144314,7	1025335,8	89,6
Всього видатків	25440130,4	23228902,1	91,3	29021207,0	28010038,0	96,5

Джерело: складено автором на основі [6]

У 2014 році найбільше профінансовані видатки на культуру і мистецтво (96,1% від планових показників); видатки на транспорт (95,3%); видатки на державне управління (93,9%). Найбільші показники виконання плану у 2015 році були за такими статтями видатків: транспорт – 98,0%; охорона здоров'я – 97,6%; соціальний захист та соціальне забезпечення – 97,3%; житлово-комунальне господарство – 97,4%.

Як видно з таблиці 1, планові показники відрізняються від фактичних за всіма статтями видатків, і це значно знижує ефективність економічної діяльності та не дає

можливості для виконання державою своїх соціальних функцій на необхідному рівні. Відхилення планових показників виконання видаткової частини бюджету м. Києва від фактичних було зумовлено сукупністю внутрішніх та зовнішніх факторів, що вплинули на недофінансування запланованого рівня витрат.

До основних внутрішніх факторів, на нашу думку, належать: недосконала система взаємодії учасників бюджетного процесу; неефективна система контролю за направленням та використанням бюджетних коштів; рівень фаховості та відповідальності працівників органів, що беруть участь в обслуговуванні бюджету за видатками; нереалістичні показники планування бюджету; відсутність прозорості у бюджетному процесі; неналежне законодавче забезпечення бюджетного процесу.

До основних зовнішніх факторів пропонуємо віднести: нестабільну економічну ситуацію у країні; інфляцію; зменшення інвестиційно-інноваційної активності; зростання частки тіньової економіки; корупцію; низький рівень платіжної дисципліни; девальвацію національної грошової одиниці; збільшення тарифів на газ та тепло.

Для мінімізації негативного впливу зазначених факторів необхідно вдосконалити систему обслуговування бюджетів, підвищити ефективність фінансового контролю в країні, забезпечити високий рівень бюджетної дисципліни та налагодити систему управління ризиками на всіх стадіях бюджетного процесу. Запропоновані заходи зможуть підвищити ефективність використання бюджетних коштів та покращити соціально-економічний розвиток регіону.

Список використаних джерел:

1. Булгакова С.В. Фактори бюджетного ризику / С. Булгакова, І. Микитюк // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка. – 2011. – № 2. – С. 132-138.
2. Бюджетна система: підручник / [А. Є. Буряченко, Л. П. Гладченко, С. Я. Кондратюк та ін.]; за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 871 с.
3. Каючкина М.А. Бюджетные риски в процессе исполнения муниципальных бюджетов: дис. к.э.н.: 08.00.10 / М. А. Каючкина; [Сам. Гос. Эконом. Ун-т]. – С. 1.
4. Лебедева О. И. Бюджетный риск: методические основы оценки и управления: На примере краевого бюджета Хабаровского края: дис. к.э.н.: 08.00.10 / О. И. Лебедева, Хабаровск, 2003. – 179 с.
5. Місцеві фінанси [Текст]: підручник / [О. Б. Жихор, О. П. Кириленко, О. М. Тридід та ін.]; за ред. О. Б. Жихор, О. П. Кириленко; Ун-т банк. справи Нац. банку України. – Київ: УБС НБУ, 2015. – 579 с.
6. Офіційний сайт Київської міської ради (КМДА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kmr.gov.ua>.

Рибалкіна О.В.

студентка,

Науковий керівник: Доценко І.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Хмельницький національний університет

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ

В умовах низької кредитоспроможності більшості вітчизняних підприємств, інфляційних коливань та знецінення національної валюти, відшкодування кредитного ризику здійснюється здебільшого за рахунок резервів на можливі витрати за кредитними операціями, тому їх своєчасне та еквівалентне наявному ризику формування має вирішальне значення для ефективного функціонування та збалансованої кредитної політики банківської установи.